

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Căminului 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înopiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Archiducele Rudolf.

Relativ la scirile false, care s'au publicat chiar și în foile oficiale „Wiener Zeitung“ și „Budapesti Közlöny“ despre moartea mult regretatului Prințipe de Coroană, aflăm în „Fremdenblatt“ următoarea notiță:

„Între diferitele sciri neexacte despre antecedențele morții, care s'au publicat în foile oficiale, între care publicațiunea lui „Wiener Zeitung“ dela 1 l. c. despre detaliile mai de aproape ale catastrofei s'gduitoare a morții Prințepelui de Coroană Rudolf, aflăm și scirea, că ar fi fost necesară intervenirea specială a ministrului president Tisza, pentru a învinge obiecțiunile făcute din multe părți contra cererii de a se descrie pe deplin adevărata stare a lucrurilor.

„Această scire, după-cum suntem asigurați din parte foarte competentă, nu coreșpunde faptelor. Precând șos ministrul president Tisza în Viena și mers la ministrul de externe și al Casei imperiale contele Kálnoky, Maiestatea Sa dăduse deja împuternicirea Sa Preaînaltă pentru publicarea fără rezervă a adevăratei stări a lucrurilor, și nu mai resta decât redactarea publicațiunii respective, care tocmăi era în lucrare.“

Casa deputaților Ungariei a ales în ședința sa dela 3 Februarie o deputațiune de 60 membri, care va merge la înmormântarea Prințepelui de Coroană. Dintr'aceștia însă numai președintele Péchy și notarul Dárday împreună cu trei membri emiși din sinul comisiunii vor asista la ceremonia înmormântării în biserica Capușinilor, ceilalți vor asista numai din locul rezervat pentru dinșii în piața dinaintea bisericii. Tot în ședința dela 3 Februarie a dat președintele Toma Péchy deslușirea, că declarațiunea lui din ședința premergătoare, de cuprinsul că Archiducele Rudolf a murit de apoplexie și că toate celelalte versiuni sunt neadeverate, a făcut-o pe baza unei telegramme primite dela contele Pista Károlyi, căruia, ca unui gentleman și bărbat înțim al defunctului, a trebuit să-i dea creședimânt. Prin aceasta s'a terminat afacerea și a rămas fără obiect învinuirea, că președintele casei, sau indirect guvernul, respective ministrul-președinte ar fi indus țeara cu voea în eroare. Nu mai e vorba nici de demisiunea președintelui Toma Péchy.

Foile locale apărute astăzi dimineața au mai primit următoarele sciri telegrafice:

Budapesta, 4 Februarie n. Prințepesa de Coroană Stefania doarece să rămână și pe viitor în Viena. Ea iubesc și este cu alipire cătră părintele soțului Seu mort și îi este dragă Viena, astfel că din considerare cătră fieuță-Sa Archiducea Elisabeta numai cu greu s'ar pute rezolva să părăsească Viena.

Viena, 4 Februarie n. Îmbulzeala maselor de popor la biserica Curții nu se poate descrie. Reuniunea voluntară de salvare abia poate da ajutor tuturor femeilor, care leșină în îmbulzeală. La oarele 10 a cântat corul de Curte un *Miserere*; la ameați au sunat toate clopotele din toată Viena. Miliția și sergenții de poliție dau înopoi de pe Iosefsplatz publicul numeros, care face adevărate asalturi. Tumulul este indescriptibil. Organele poliției au avut și încăierări cu masele îmbulzitoare. Patru femei sunt greu rănite.

Ieri a primit Maiestatea Sa în audiență pe forestierul Wendinger din Meierling.

Acuma e sigur, că Maiestatea Sa Împărăteasa-Regină nu va lua parte la înmormântare. Maiestatea Sa Împăratul-Rege va asista în biserica Capușinilor.

Cărțile de școală.

Nu de mult a exmis contele Albin Csáky, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică, un statut despre censurearea și admiterea în școale a cărților didactice.

Reproduseserăm și noi la timpul sau părțile esențiale din acel statut.

Dacă ar întreba cineva pe contele Csáky, ce scopuri va fi avut în vedere, când a subseris statutul, la tot cazul ar ave la îndemână un întreg aparat pedagogic, cu care ar dovedi, că progresul instrucțiunii populare și praxa trecutului reclamnă dispozițiunile luate.

Ar spune, că trebuie să existe un fel de unitate în instrucțiunea din țeara întreagă; că unii autori cu influență asupra cutărei școale au abusat de influența lor, octroând spre întrebunțare cărți insuficiente sau nepotrivite cu scopurile școalei; că nu pretutindenea se găsesc corpurile didactice la înălțimea misiunii și nu pretutindenea stau în curent cu progresele sciinței, astfel că nu li-se poate da voe să aleagă numai ele cărțile de școală, ci este necesar, ca în această privință autoritatea supremă a statului să exercite pe deplin dreptul seu de control.

Cu alte cuvinte, chiar și noi, care nu aprobăm măsura luată de ministrul instrucțiunii publice, putem să producem o mulțime de argumente, care se

pot aduce în apărarea statutului ministerial.

Și recunoascem, că multe din aceste argumente s'ar pute lua drept serioase — în Germania, Francia sau în România. Adeacă acolo, unde instrucțiunea poate fi de națională și se conduce aproape pretutindenea de organele statului.

În asemenea state se poate vorbi de unificarea instrucțiunii, pentru-că și poporațiunea este unificată și prin urmare realizabilă și unificarea instrucțiunii.

În asemenea țeri are și statul posibilitatea de a controla activitatea organelor școlare, care sunt organele sale, și este competent să le impună spre folosință numai astfel de cărți de școală, care crede că se unesc cu intențiunile sale.

Dar' potu-se aceste la noi?

Avem școale confesionale, comunale și de stat. În cele de stat, care sunt toate cu limba de instrucțiune maghiară și urmăresc toate unul și același scop, adeacă lăptirea maghiarismului, poate fi aplicat fără scădere statutul ministerial.

Dar' în școalele comunale, care nu sunt toate cu limba de propunere maghiară, și mai ales în cele confesionale, unde afară de deosebire de limbă mai este și deosebirea mai mult sau mai puțin marcată a scopurilor etice-religioase ale școalelor, aici controlul impus prin statutul ministerial de sub întrebare este nu numai superfluu și fără înțeles, ci chiar păgubitor.

Care este adeacă dispoziția cardinală a statutului? Aceea, că pe viitor în nici o școală nu poate fi folosită o carte didactică sau auxiliară, care n'a obținut aprobarea ministerului anume pentru categoria de școale, în care este a se introduce.

Deși obiecțiunile, pe care voesc să le fac aici, cred că au valoare generală, voi rămân numai în cadrul școalelor confesionale și anume al celor românesce.

Să vedem dar' la aceste, ce efect poate ave statutul ministerial?

Înainte de toate am întreba pe contele Albin Csáky, cine va ave să censureze în ministerul d-sale manualele didactice românesce? De ce puteri pedagogice dispune, care se cunoască limba românească, bisericele românesce, obiceiurile românesce, cu un cuvânt, să-i cunoască pe Români și să scie ce este princiios desvoltării și înaintării lor.

Dar' nu numai atâta. Nu este de ajuns ca respectivul să fie pricepător într'ale instrucțiunii și să cunoască pe Români, ci se mai recere, ca el să aibă și tragere de inimă pentru Români, să fie om de bună credință și să se identifice cu scopurile de înaintare ale Românilor.

Cine nu întrunește aceste condițiuni, nu poate să exercize control binefăcător, ci numai păgubitor sau cel puțin opăcitor prin aceea, că 'i-se dă puterea să introducă în școalele românesce numai cărțile didactice, care le crede el potrivite.

Ei bine, astfel stând lucrul, întrebăm încă odată: dispune contele Csáky de asemenea bărbați?

Putem dice pozitiv, că nu dispune. Pedagogi de valoare preste tot sunt puțin pe la ministerul din Budapesta. Dar' pedagogi buni și totodată cunoscători ai raporturilor națiunii și bisericeilor românesce nu scim să fie nici unul. Apoi oameni, care se întrunească condițiunile de mai sus și să fie totodată binevoitori și doritori de progresul Românilor, de acestia putem jura că nu este nici unul în întreg ministerul.

Atunci cine să censureze cărțile noastre de școală?

Oameni, care nu ne cunosc, nu ne știu nici limba, decât ca vai de ei, oameni, care nu sunt de o părere cu noi despre progresul școlar, ba poate consideră de progres, ceea-ce pentru noi ar fi cea mai grozavă decadentă, adeacă înstrăinarea școalelor decătră limba și națiunea noastră. Căci se nu uităm, că ministrul contelei Csáky este creațiunea unuia dintre cei mai aprigi anteluptători ai patriotismului șovinist, creațiunea răposatului August Trefort.

Ear' dela asemenea oameni ar fi ridicol a presupune, că ei vor censura cărțile noastre de școală din punctul de vedere al progresului științific și didactic, așa cum acest progres trebuie înțeles din punctul de vedere al națiunii și bisericeilor românesce.

Scriitorul acestui articol a avut privilegiu să cam vadă, din ce puncte de vedere se censurează cărțile didactice românesce din ministerul din Budapesta.

Este deajuns dacă autorul poartă un nume neagreat la stăpânire, sau dacă cartea este tipărită bună-oară la Bucuresci, pentru a fi respinsă la censure, chiar fiind cea mai bună din punctul de vedere școlar, însă curat școlar.

În cărțile de geografie și istorie este deajuns dacă se spune, că Sibiuul este

Sibiu și Blajul Blaj, și nu se spune că se chiamă Nagy-Szében și Balázsfalva, sau dacă se spune, că Români sunt aici neîntrerupt dela Traian și până astăzi și că nu este adevărat că ei au venit pe furii numai de vre-o 5—600 de ani, pentru-ca opurile să fie respinse la censure sub cuvânt, că „valachizează numirile localităților“ sau „falsifică istoria.“

După-cum s'a proces până acum la admiterea și interdicerea cărților de școală, se va procede sigur și pe viitor cu statutul ministerului Csáky în mână.

Ear' motivele lucrărilor omenesci de cele mai multe-ori se pot cunoaște mai bine din efectele lor. Dându-ne seama, ce efecte va ave statutul ministerial asupra literaturii noastre didactice, vom pute concluda cel puțin în parte la motivele, pe care le-a avut ministerul în vedere, când 'l-a pus în aplicție.

De progresul școalelor noastre nu putem crede că 'l-a durut. Ear' numai pentru a feri țeara de cărți periculoase, care ar pute agita pe fitori cetățeni la ură contra statului sau a vre-unei naționalități, ni-se pare prea teribil aparatul de precauțiune ce s'a pus în lucrare. Prea teribil și totodată nemotivat prin nimic. Crede contele Csáky în adevăr sau voesc să facă pe alții să creadă, că s'a observat undeva vre-un pericol amenințând Ungaria din partea cărților de școală?

În această privință ar fi destulă garanță, dacă dreptul de a introduce cărțile didactice s'ar lăsa ca mai înainte în mâinile autorităților, care susțin școalele; în prima linie așadar autorităților bisericesci. Aceste își știu trebuințele, sunt cu tragere de inimă pentru școalele lor și de altă parte numai calomnia răuvoitoare le poate bănu, că ar permite folosirea cărților în adevăr nepatriotice în instituttele lor.

Așadar nici progresul școalelor, nici temeri patriotice nu motivează punerea în aplicare a statutului ministerial.

Și astfel unicul seu efect pozitiv pentru noi va fi următorul:

Cărturarii nostri, care ar pute și ar voi să folosească puterile intelectuale compunnéd câte o carte didactică, pe viitor se vor gândi mult până o vor face.

La noi Români este împreunat cu multe chietueli a serie și a publica o carte. Editori nu se prea găsesc, ci fiecare autor trebuie să supoarte chietuelile tiparului.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Laocoon.

De Gotthold Ephraim Lessing.

Traducere de

Lucreția Suciu.

I.

(Urmare.)

E semnificativ, că printre puținele tragedii ce ne-au rămas din antichitate se găsesc două piese, în care durerea trupeză nu este cea mai mică parte din nenorocirea ce-l ajunge pe erou. Afară de Philoctet este Hercule la moarte.¹⁾ Și Sophocles îl prezintă pe el jelindu-se, văietându-se, plângend și strigând. Mulțumită complesanților nostri vecini, acestor măiestri ai bunei cuvințe, de aci în colo un Philoctet ce se viață, un Hercule ce strigă, ar fi cele mai ridicole și mai nesuferite persoane pe scenă. Un poet de ai lor mai nou, a cutezat, nu-i vorbă, a se atinge de Philoctet. Dar' ar fi putut cuteza să le arete pe adevăratul Philoctet? Între piesele perdute ale lui Sophocles se află și un Laocoon. De ne-ar fi păstrat soartea și pe acest Laocoon! Din citațiile restrinse ce se găsesc la câțiva gramatici antici nu poți deduce, cum a tratat poetul acest material. Atâta știu, că nici pe Laocoon nu 'l-a zugrăvit mai stolic decât pe Philoctet și Hercule. Tot ce-i stolic nu e teatral; și compătămirea noastră este totdeauna

¹⁾ În piesa „Trachinele“. Hercules moare în haina otrăvită, dăruită de nevastă-sa.

potrivită cu durerea ce o manifestă obiectul, care ne interesează. Când vedem, că el suportă miseria cu eroism, eroismul acesta ne va trezi — nu-i vorbă — admirația; dar' admirația este un efect rece; uimirea ei pasivă exclude orice pasiune mai caldă și ori-ce alta.

Și acum viu la concluzia mea. Dacă este adevărat, că strigătul pricinuit de durerea trupeză se potrivește și cu un suflet mare; mai ales și după vederile antice grecesci; atunci expresia unui astfel de suflet nu poate fi pricina, pentru care artistul — în ciuda acestui adevăr — nu voesc să imiteze sbieratul și în marmora sa; ci trebuie să fie alt motiv, pentru care se deosebesce de rivalul seu, de poetul, care exprimă acest strigăt în cea mai bună credință.

II.

După Lessing, prima lege a artelor plastice este frumșea.

Fie poveste sau istorie, că amorul a făcut prima încercare în artele plastice¹⁾; atâtea e sigur, că el a condus neobosit mâna marilor măiestri antici. Căci dacă astăzi pictura e socotită de o artă ce imitează corpuri pe febanuri în tot cuprinsul ei: Grecul cuminte a mărginit-o mult mai mult, a mărginit-o numai la imitarea corpurilor frumoase. Artistul grec zugrăvia numai frumosul; însuși frumșea co-

¹⁾ Este alusia la povestea aceasta. Fata olarului Butades din Corint însemnase mărginile umbrei dragutului ei pe un părete. Tatăl ei umplu contarele cu lut și îl arse, ca să aibă fata la ce privi, când o va prinde dorul de iubitul ce plecă.

mună, frumșea inferioară era pentru el numai un subiect întâmplător, un exercițiu, o recreație. Perfecțiunea obiectului operei sale trebuia să în cânte; el era cu mult mai mare, decât se întindă dela privitorii sei să se îndestulească numai cu o plăcere rece, isovită din asemuirea nimerită din aprețierea dibăciei lui; în artă nu-i plăcea nimic mai mult, nu-i părea nimic mai nobil, decât scopul final al artei.

„Cine se te zugrăvească, când nimenea nu vrea să te privească“ — dice un vechiu epigramatist despre un om grozav diformat. Mulți artiști noi ar dice: „Poți fi cât se poate de diformat, eu tot te zugrăvesc. Na se uite nimenea bucuos la tine, uite-se numai la icoana mea bucuos, nu pentru-că ea te înfățișază pe tine, ci pentru-că ea este o dovadă despre arta mea, care scie reproduce atât de fidel o uriciune ca tine“. Veți bine, dragostea pentru această umflată lăudăroșie, a unei dibăcii ce nu se nobilizează prin valoarea obiectelor sale, este cu mult mai naturală, decât se nu fi avut și Grecii pe Pauson și Pyreicus al lor. 'L-au avut; dar' 'i-au judecat strict. Pauson, care se opri sub nivelul frumșeiilor naturii comune, al cărui josnic gust plăsmuia mai bucuos forme omenesci defectuoase și urite, a trăit în cea mai scărbosă sărăcie. Și Pyreicus, care zugrăvia locale de barbieri, ateliere murdare, măgari, și verdețuri, cu toată sirguința unui artist olandez, ca și-cum astfel de lucruri ar ave un deosebit farmec în natură și ar fi cine scie ce rare; primi porecla de Rhypparoghe, pictorul murdărilor, cu toate-că bogații îmbuibaiți îi măsurau operele cu aur, pentru

a-i veni în ajutor nulițăii lor, — și prin această aprețiere vană.

Chiar și autoritățile nu socotiau căi ceva nedemn de atenția lor, dacă opriau pe artiști cu puterea în sfera lor. Legea Thebanilor, — ce le poruncia să imiteze tot mai frumos și pedepsia imitația mai urită decât realitatea, — este cunoscută. Nu era o lege în contra nulițăilor, cum se crede de obicei și cum crede și Iunius.¹⁾ Ea condamna pe Ghezzi²⁾ grecesci: nemernicia apucătură de a obține asemănarea, exagerând părțile mai urite, cu un cuvânt caricatura.

Tot din spiritul frumșei răsar și legea Hellanodichilor.³⁾ Fiesce-care învingător olympic primia o statuă; dar' o statuă iconică⁴⁾ se ridica numai celui-ce învingea de trei-ori. Portretele mediocre nu puteau înmulți numărul operelor artistice. Căci deși portretul poate ave un ideal, — asemuirea trebuie să predomineze; este idealul cutărui om, nu-i idealul unui om.

Noi ridem, când aușim că la cei antici erau și artele supuse legilor civile. Dar' nu avem totdeauna drept să ridem. Fără îndoială legile nu pot pretinde să aibă putere asupra sciințelor, pentru-că scopul sciințelor este adevărul. Adevărul îi este de lipsă sufletului; și ar fi tiranie să-l opresci ori-cât de puțin dela îndestularea acestei trebuințe esen-

¹⁾ Iunius, un filolog din veacul XVII

²⁾ Ghezzi, un pictor italian.

³⁾ Hellanodichi, judecători la jocurile olympice.

⁴⁾ Statua iconică, care prezintă pe învingătorul însuși.

țiale. Din potrivă, scopul artei este plăcerea, — și de plăcere te poți lipsi. Așadar' legiuitorul poate face dependență de el, — felul plăcerilor și măsura ce 'ți-o permite pentru fiecare din aceste feluri. (Va urma).

Comediantul.

De

Gaston Schaedler.

Traducere de Ioan Popovici.

I.

„Noapte-bună, Charlot, și salutări din inimă mamei tale“.

„Mulțumesc, mulțumesc, iubiiilor prieteni; bună-seara și noapte-bună“.

Cu aceste cuvinte își ridică Charlot Martin, comicul dela Montmartre, gulerul pardesiului, își băgă mâinile în buzunare, părăsi teatrul, trecu cu pași domoli și regulați pelungă cafeneaua teatrului, prin Rue d'Orsel, cărni la dreapta și apucă în sus spre Rue de Martyr. După câteva minute se opri înaintea unei case și privi în sus la al cincilea etagiu, unde, cu toate-că era noapte târzie, o fereastră era viu luminată. Zimbînd pe curse strada, sună și, trecend repede pe dinaintea logi-portarului, dișe: „Comicul“, apoi sus scările celor cinci etage, sărind câte patru trepte deodată. Sus, la sgomotul pașilor lui, se deschise o ușă, și o femeie bătrână, a cărei față era luminată de lampa ce o ținea în mână, dișe:

„Tu ești, Charlot?“

„Da, mamă; bună-seara!“

Te poți așadar și scrii o carte. O tipărești apoi cu spese grele și trimiți dintr'însa 5 exemplare și 50 fl. taxă de cenzurare la minister. După vre-o șase luni de zile te pomenesci cu un răspuns laconic, că cartea nu s'a găsit corespunzătoare trebuințelor școlare.

Munca ta, timpul tău și banii tăi s'au dus în zadar. Ei bine, avându-le aceste în perspectivă, poftim și mai scrie cărți românești de școală!

A aduce cărți didactice din România este de altă parte așa zicând *a priori* imposibil, pentru-că și acele tre-

bue supuse cenzurii, și ne-am pute prinde, că dintr'o sută nu s'ar admite două.

Ce o să facem așadar de viitor? Alte ordinațiuni ministeriale opresc cu rigoare a da elevilor dictate sau manuale manuscrise și ear' alte impun, că pentru fiecare obiect de instrucțiune trebuie să fie un manual corespunzător. Așa stând lucrul, învățătorii noștri nu vor avea alt expedient, decât acela de a traduce cărțile autorilor maghiari, în care d. e. în istorie până la 1848 nu se face pomenire că au fost și Români pe aicia și așa mai departe.

Dela efecte se poate concluda la motivele unei fapte. Ne putem, precum am arătat mai sus, și noi închipui, unde bate controlul exagerat al ministerului asupra cărților noastre didactice.

— sa. —

„Demonstrații.”

Nu despre noi Români este vorba! Vorba este despre aceia, care demonstrează contra Coroanei! Ear' la acest loc trebuie să înfierăm: tinerimea universitară maghiară.

Și nu este un lucru prea de toate zilele a te pune contra dorințelor Preaînalte!! Nu este nici un lucru prea greu a demonstra contra acestor dorințe. Națiunile libere și consfide de libertatea lor nu pun mult preț pe dorințele stăpânirii. Dovești cu ridicata avem în istoria omenirii, dovești mai recente avem pe actuala generațiune universitară maghiară.

Istoria însă este supusă criticii ca ori-și-care lucrare omenească. Combătută deoparte, spriginită de altă parte, prin critice de deci, ba adese-ori de sute de ani, se poate numai statorl adevărul. Ear' adevărul poate fi numai unul. Și numai după-ce adevărul este odată pus pe bazele sale și în ogașele, care i-se cuvin, poate merge lumea — fără a orbeca — pe calea larg deschisă.

Trăim sub influența împregiurărilor politice în care trăim, și chiar de aceea putem graț cu mai multă socoteală „adevărul.”

Ne cuprinde însă groaza, când ca privitori neinteresați vedem scenele ce se perondează pe bulevardele Pestei.

Ca fi ai acestei patrii trebuie să ne interesăm de aceste mai de aproape și să ne dăm părerea asupra lor, așa după-cum fiecare adevărat patriot trebuie să o facă și o să face.

Și cu ambele brațe cuprinse el grumazul bătrânei sărutându-o cu patimă; apoi se aședă la o masă cu două tacâmuri. În decursul cinei, el îi poveste toate amănuntele serii, dând și celor mai mici întâmplări o deosebită importanță; îi cită toate scenele rolului său, care au produs mai mare efect, îi poveste azerile colegilor și vorbe și flecări despre câte și mai câte. Ear' ea, bătrâna, nu se mai satura ascultându-l, ridea din toată inima ca o fetiță sburdalnică și, lăsându-se în brățarul ei comod, privia cu adevărată mândrie pe fiul ei, pe „comedianțul”, cum obicnuia el a se numi cu un adaus de batjocură sceptică.

Charlot își iubia mama mai mult decât pe sine! Când murise tatăl său, el umbla la școală; ear' deatunci mama văduvită îi consacra toată iubirea; nu-i vorbă, l'a cam crescut cum s'ar crește o fată; l'a-impresurat cu mii de îngrijiri, a tremurat la cea mai ușoară tușă și a lucrat și zi noapte ca să nu-i lipsească nimic, ca să-i satisfacă toate capriciile, căci îi era preste puțință să-i refuze ceva.

Întro zi, când se făcuse copilandru, el îi duse: „Mamă, eu vreau să mă fac actor”. Ea nu se opuse, ba-l îmbărbăta cu însuflețire și-i visa cea mai strălucită soartă; îl vedea secerând triumfuri, înecunat cu lauri și chie-mat de repețe-ori pe scenă. . . . Deatunci s'a angajat la teatrul dela Montmartre. Artist mare n'a fost, dar' abonenții teatrului îl cinstiau.

Fața lui trasă, gura lui largă cu dinți lați, vocea lui tremurătoare, ca tonul clarinetului, dar' mai virtos originalitatea, cu care spunea posnele, te făceau să mori de ris îndată-ce apărea pe scenă, și-i făcuseră în Quartier un renume, o adevărată reputație. Cu aceste îi amuțiră succesele și triumfurile. El

La timpul seu am publicat în coloanele diarului nostru rezoluțiunea, pe care a luat-o tinerimea maghiară față cu noua lege militară.

Nu tinerimea este aceea, care a luat această rezoluțiune; nici nu trebuie să credem, că tinerimea ar fi aceea, care adună destrăbălatele cete de pe stradele Pestei, ci din contră trebuie să scim, că tinerimea este o armă crudă, care se află în mâinile partidului opozițional. A vedea deputați alături cu tinerimea universitară la banchete nu este un lucru deositor, este un lucru vrednic de laudă. Așa ceva se și cade.

A îndemna însă tinerimea la lucruri nesocotite, la lucruri deositoare chiar pentru corpul profesorilor universitari, înseamnă a pune tinerimea pe acel teren periculos, care pentru tinerime devine rușinător, ear' pentru părinți îngrijitor.

Afară de aceea, dacă nu scie tinerimea, trebuie să scie aceia dintre deputați, care o conduc, că Ungaria nu este numai a Maghiarilor, că ceea-ce fi doare pe Maghiari, nu-i doare numai pe ei, și că nu au dreptul a vorbi în numele naționalităților așa precum vorbesc. Naționalitățile nu se pot și nici nu voesc a se pune în conflict cu Coroana. Dorința Coroanei este, ca legea să se aplice neschimbată, și naționalitățile din Ungaria o primesc așa precum este.

Pentru-ce atâta vorbă? Pentru-ce atâta vorbă cu deosebire din partea Maghiarilor?

Parlamentul este unguresc, aproape exclusiv unguresc, prin urmare tot aceea ce poate lucra acest parlament nu poate să fie decât străin față cu nemaghiarii.

Așadar acest parlament nu poate să fie expresiunea sinceră a țerii, respective a naționalităților nemaghiare, și ne-am înșela numai noi pe noi, dacă în o cauză atât de importantă, cum este și legea militară, am lăsa, ca singur și numai Maghiarii să se arete stăpânii situațiunii din țerile coroanei ungare. Ear' în ce privește demonstrațiunile de stradă ale tinerimii universitare maghiare, trebuie să șicem, că de alt spirit este pătrunsă tinerimea universitară română, săsească și croată. Tinerimea acestor popoare, după-cum nu se teme de maghiarisarea ei, așa nu se teme nici de germanisare.

Este un ce hazliu a alarma lumea cu „germanisarea” și încă prin mijlocirea miliției, după-ce copii de copii noștri au fost pururea sub arme și sub arme sunt și astăzi, precum sub comandă germană se află, fără-ca să se fi putut dice vre-odată că ne-am germanisat sau ne germanisăm.

Tinerimea se mișcă, însă inconșcie de sine și inconșcie de misiunea ei.

Afară de aceea trebuie să susținem, că matadorii acestei mișcări sunt tot de aceea, care poate-că nici n'au pregătirile fundamentale gimnastice și nici cunoștința limbii germane în proporțiunea cuvenită pentru depunerea examenului de oficer în armata comună.

Însă nu-și bătea capul cu ele, căci nu-l admira mama-sa?

Vieța liniștită și clocită (cum o numiau unii) lui îi priia, nu cunoșcea și nici nu voia să cunoască alta, ear' când după finirea reprezentăției îl cheamau la vre-o petrecere, el răspundea zimbând: „Și mama, care mă așteaptă?”

Odată îl cuprinse o adâncă măchire. În sala de conversațiune a teatrului se discuta într'o seară cu mare vioiciune; unii strigau, alții suduiau, dîcînd să se trimită martori, — cu un cuvînt era ferbare grozavă. Abia intră „comedianțul”, și-i întinșeră un jurnal. El ceti un lung articol, care condamna pe comici și din toate vătămările îl atinșeră pe Martin mai greu cuvintele: comicii n'au nici un sentiment adevărat. Întorcîndu-se acasă, fără a dice ceva, întinșe jurnalul mamei sale și-i arătă articolul cu degetul. Două lacrimi i-se străcurară printre gene, și după-ce ea-l ceti, duse: „Spune-mi, mamă, nu te iubesc eu pe tine adevărat?”

— Ea-l strînse în brațe și privirea ei înflăcărată par'că provoca pe scriitorul acelor șire, apoi sărutându-l duse:

„Să vină și să vadă însuși, că tu fiul meu iubesci ferbinte pe mama-tă!”

II.

Înt'una din serile lui Decembrie teatrul era tescuit. Se juca o piesă nouă. Cu tot frigul, mama Martin se duse la teatru, n'o răbda inima să stea acasă, căci, gîndîți-vă, fiul ei avea rolul principal și pe placat numele lui era tipărit cu litere mari.

Și Martin a jucat cu succes, a avut un adevărat triumf. De câte-ori părășia scena, un potop de aplause îl însoția până în fundul culiselor. Nici-odată n'a interpretat el rolul

Și noi scim, că comisiunile examinătoare și până acum au conces tinerilor cu ocaziunea depunerii examenelor de oficeri în rezervă a se folosi în anumite condițiuni și de limba lor maternă.

Aceasta o pot dovedi mulți tineri oficeri în rezervă.

Și nouă ni-s'ar pără, că acest favor ce l'am observat, comisiunile examinătoare de până acum îl vor practica și în viitor.

Cu toate aceste însă tinerimea maghiară încenează demonstrațiuni, ba aceste demonstrațiuni, după-cum vedem, sînt susținute de mulți bărbați maghiari luminați.

Și ne mirăm mult, când vedem, că unii din părinții patriei se folosesc în atari cestuni de tinerime.

Aceasta nu este nici-decăt corect!! Sau corect este a învenina sentimentele cele mai nevinovate ale tinerimii cu antipatia pe față în tot ce privește pe Germani și cultura germană?

Demonstrațiunea tinerimii din Pesta nu lovesce în minister sau în partidul care susține actualul guvern, ci lovesce în dinastie, care este germană, ear' de aici lovesce în marele popor german, care trebuie să privească cu fruntea încrețită la tot ceea-ce se vorbesce despre limba și poporul german; lovesce după toate aceste în sentimentul public al naționalităților, care toate una ca una se nusesce a-și însuși limba și cultura germană. Ear' dacă contra culturii germane demonstrează tinerimea maghiară, noi voim să se scie de pe acum, că tinerimea română și întreg poporul român se nusesce, ba dorește a-și însuși această cultură. Și nu putem decât să dam expresiune publică a întreg poporului român, când auzim, că guvernul, venindu-și în ori, pune limba germană pe terenul care îi compete.

Când am vedea, că cultura maghiară poate exista, ba că nu este nici jignită în mersul ei din partea culturii germane, atunci da, am tăce, scind că este lupta culturală între două popoare, care se luptă pentru câștigarea hegemoniei culturale; după-ce însă vedem pîgemei svîrcolindu-se, ne cuprinde compătîmirea. După-ce vedem, că cultura maghiară nu poate fi fără de adăparea din izvorul culturii germane, sîntem siliți a întreba: Ce voesc compătîmii? Ce voesc cu deosebire tinerimea?

Oprindu-ne cursul articolului de față, nu putem decât să recomandăm tinerimii române bunul cumpăt și nici o solidaritate cu ideile susținute din partea tinerimii maghiare demonstratoare. Așteptăm dela tinerimea română, ca să observe și pe viitor buna conduită și modestie de până acum.

Să arătăm prin mijlocirea tinerimii, că poporul român se scie predomni, poporul român nu se pune pe picior de bătaie față cu Tronul și față cu dinastia; să arătăm și cu această ocaziune, că nu ne înduleim de idealul compătîmiorilor kossuth-iști, că idealul nostru rămîne

atât de minunat; și-a încordat toate puterile și tot talentul și-l'a arătat; — căci din tot publicul, el numai o persoană a văcut, pe mumă-sa, care, ridicîndu-se în picioare, răpîță, aplauda pe neîncetare.

În seara aceea el a jucat numai pentru mumă-sa. La finea piesei, Charlot fu de repețe-ori chemat pe scenă și aplaudat cu entusiasm.

Mumă-sa însuflețită părăsi teatrul cu grăbire, împingînd în dreapta, în stînga, și îndesîndu-se printre oameni. La scara coridorului, pe unde ieșiau actorii, se opri și, cu suflul plin de bucurie, cuprinsă de gînduri fericite uită de a se învălî în șal; nu simția frigul. Se preumbla în nastîmp și-i perđu toată răbdarea, i-se pără că zăbovesce mai mult ca alte-ădî. Ear' când îl vădu, miscată și cu lacrimi în ochi se aruncă în brațe-i și abia murmură:

„Ah! fiul meu fiul meu!”

— Martin o strînse la inimă și-i duse: „Și ești mulțumită, mamă?”

— „Mă mai întrebă! Ah! Charlot al meu!”

În acea seară locuința lor din Rue de Martyr li-se pără preschimbată într'un palat și nimenia n'a fost mai fericit decât ei; vedea un viitor splendid, meritecător; cina udată cu Champagne o surprinsă, le prii ca nici-odată.

Ah! Cât erau de fericiti!

III.

Cu tot succesul în seara următoare Charlot era întristat. La toate complimentele răspundea cu un zimbet silit. Nu-i era nimic pe plac și se necăjia pentru ori-ce nimicuri, toate îl supărau. În fiecare moment îndemna pe friseur și pe colegi să se grăbească și să li pe regisor să sune a treia-oară. — „Dar' ce

pururea deschis: Tron, patrie și națiune, și că numai aceasta este politica românească.

Să arătăm, că împintenarea de: *Sursura corda* a lui Kossuth din telegrama adresată tinerimii maghiare când cu ocaziunea banchetului de mai deunădî, nu ne încălzește, nu ne entusiasmează, ci asemenea unui clopot spart ne îngrețșază, și rămînd rîci, ne facem treburile noastre așa după-cum prețind lipsele și interesele noastre naționale românești.

Apoi trebuie să scim și noi, că Coroana are cunoscință de aceste demonstrațiuni ale tinerimii maghiare, dar' are cunoscință și de spiritul de ordine, care domnesce în sînul poporului român.

Ear' ađi, după-ce legea în urma desbaterii generale s'a votat, întrebăm, ce au dobîndit demonstrații?

Cu un blam mai mult!! Noi Români totuși am câștigat ceva! Că oare ce am câștigat? Se va scî mai tîrdu, nu însă preste mult timp. Avem însă să ajungem acele zile, în care demonstrații de astăzi vor face sărbători din aceste zile, nu însă pentru ideile de care sînt pătrunși în aceste momente, ci pentru ideile de care sîntem pătrunși noi pentru „cultura germană”.

Așa au fost compătîmiorii noștri totdeauna, odată turci, apoi sîrbi, în urmă bulgari, dar' când îi vom vedea demonstrînd pentru poporul german? Iată ce rezultate au demonstrațiunile maghiare!!

Să rîdem sau să-i compătîmim? Ba dorim să vedem nouă demonstrațiuni!!

I. M.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 24 Ianuarie st. v.

Noul moștenitor de Tron.

Din Viena s'a fost telegrafat, că Maiestatea Sa ar fi primit pe Archiducele Francisc Ferdinand într'o audiență mai lungă și i-ar fi declarat, că îl privește de moștenitorul Tronului și că îl va accepta de fiu adoptiv, după-ce tatăl său Carol Ludovic ar fi abdicat dela dreptul de succesiune în favorul fiului său. Se vorbesce mai departe, că Archiducele Albrecht ar fi stăruit prelungă Archiducele Carol Ludovic, ca să nu abdică de dreptul de succesiune, dar' Carol Ludovic ar fi declarat serios, că nu se abate dela ceea-ce și-a propus odată. „Wiener Allgemeine Zeitung” a adus chiar aceea scire aventurioasă, că pentru cazul, că Francisc Ferdinand va fi adoptat decătră Maiestatea Sa, el va fi imediat încoronat și de rege al Ungariei.

Fața cu scirile despre abdicarea Archiducelui Carol Ludovic, diarele maghiare se provoacă la constituția ungurească, după care abdicarea dela dreptul de succesiune numai atunci e validă, dacă ea e acceptată decătră dieta ungurească și devine înarticulată în lege. Câtă vreme aceasta nu se întâmplă,

abdicarea, dacă s'a și făcut, pentru Austria poate avă valoare, dar' pentru tronul și coroana ungurească nu are nici o valoare. Aceasta se regulează prin articolul de lege III. din 1867.

Dieta imperială germană și moartea Clironomului nostru.

„Pester Lloyd” primesce din Berlin cu data de 31 Ianuarie n. următoarea corespondență: „În dieta imperială se aștepta, ca principele de Bismarck să vină și să dîcă vre-o câteva cuvinte despre moartea Principelui de Coroană Rudolf. Dar' așteptarea aceasta s'a împlinit tot atât de puțin ca și aceea, ca dieta să-și întrerupă ședința din incidentul tristului cas. Înainte de a se începe ședința, într'o conferență confidențială s'a fost discutat asupra ridicării ședinței, dar' în sfîrșit nu s'a acceptat din motivul, că nu ar exista nici un cas de precedentă și că spre exemplu după moartea Țarului Alexandru al II-lea încă nu s'a făcut altceva, decât s'a observat forma exprimării de condolență. Cercurile deputaților au fost foarte surprinse, că teatrele regesci nu sînt închise și că într'unul din acele se reprezintă tocmai o comedie. Acest indiferențism stă în contradicțiune cu doliul, de care e cuprinsă întreaga poporațiune”

Împărtășirile ce le primesce guvernamentalul nostru din Budapesta ni-se par cam tendențioase, deoarece se scie, că împăratul Germaniei în două rînduri și-a exprimat dorința de a participa la înmormîntarea amicului lui de copilărie și a Clironomului imperiului vecin aliat. Ba se vorbea, că Maiestatea Sa ar fi fost în urmă chiar învoit a-l primi și ar fi și dispus să i-se pregătească loc în Burg.

Reconstruirea cabinetului în Franția.

Diarele franceze confirmă scirile despre reconstruirea cabinetului. Probabil că cel puțin ministrul de justiție Ferrouillat va ieși din cabinet. Floquet negociază cu politici deosebiți în privința primirii portofoliului de justiție. Se mai vorbesce, că va demisiona și ministrul de finance Peytral.

Archiducele Rudolf și presa maghiară.

Cetim în „Ellenzék”:

Înainte de asta cu vre-o câțiva ani ne-a sosit din Praga scirea, că tîndrul Principe de Coroană, care pe atunci trăia în Hradsin în societatea aristocraților boemi, s'ar fi exprimat foarte nefavorabil despre aristocrația maghiară. El s'a schimbat apoi cu totul; mai tîrdu, în vîrstă bărbătească, magnații maghiari i'au devenit cei mai buni prieteni, contele Károlyi Pista, contele Teleki Samu și alții sînt tot atâtea dovești, căt i'a plăcut Archiducelui Rudolf societatea maghiară, obiceiurile maghiare. Și-a adus pe tînera și frumoasa sa nevastă în cercul societății distinse din Budapesta, la balul „kultur-egyget-ului, la soarelele casinei naționale. Acasă la Károlyi István, Principele de Coroană a petrecut timp îndelungat împreună cu Principesa de Coroană: o distincțiune, de care nu s'a mai împărtășit nici un aristocrat. Contele Teleki Samu și-a trimis rapoartele directe lui, Archiducele le-a împărtășit apoi familiei și amicilor lui. La vînată, aristocrații maghiari au fost tot în giurul lui și aici își petrecea totdeauna adevărat unguresce, prelungă musică țigănească și cu esărdăs-uri.

Iată ce dice Mauriciu Jokai în „Nemzet” despre Principele de Coroană:

„O lovitură mai aspră a sorții nici că se putea pentru Ungaria.

„ . . . Cuvîntul e atât de grozav, încât nu-l putem scrie, e atât de greu, încât nu-l putem spune. Nici-cînd un cap destinat pentru tron nu a fost atât de mult înzestrat cu înțelepciune și virtute, națiunea ungurească nu a avut nici-cînd un prieten mai adevărat, nici un principe nu și-a iubit așa de mult patria. Un erou născut pentru război, în care a fost unită înțelepciunea bătrîneței cu veselia copilăriei, iubit de toți, ales de noi ca un centru al științei și al tuturor născuțelor de desvoltare liberă. . . .

Tu ai fost speranța viitorului nostru. Pe Tine zidiam noi planuri atât de extinse pentru o perioadă mai frumoasă și mai plină de glorie. În Tine vedeam noi întrupat viitorul fericit, în care aveau popoarele să se îmbrățișeze frățesce și în care Tu aveai să luminezi cu exemple, conducîndu-ne întru ajungerea marelui scop al omenimii. Ce am păcătuit noi contra lui D-șeu, că el Te-a despărțit de noi! Ce mai putem noi cere, ce să mai așteptăm și să sperăm! Întunecare adînc, nefinit rămîne

pe locul de unde ai dispărut Tu dintr'odată, și ochii internului nostru nu pot ghici tainele viitorului. Plecați cu capetele noastre până în năp, așa stăm înaintea cociugului Tău, și în vreme-ce te plângem pe Tine, noi patria întreagă ne-o plângem. Dacă se află vre-un picur de balsam, care poate alina înșutita durere a înalților Tăi părinți, aceasta nu poate fi decât plângerea adună simțită a popoarelor. Ca și Ei întocmai, popoarele îngroapă pe unicul lor fiu, îngropând pe Principele de Coroană Rudolf. Tu Doamne! Tu, care l-ai chemat la tine, luminează spiritul Lui, ca El din înaltul cer să ne facă „adorata noastră patrie” atât de fericită, precât doria el să o fericască!“

Într'un articol intitulat „Principele de Coroană ca prieten al Ungariei”, Francisc Pulszky scrie:

„Popoarele Monarchiei simțesc, cât au pierdut ele prin această neașteptată și grabnică moarte, în prima linie însă simțesc Ungaria, căci el a iubit Ungaria“.

Mai la vale Pulszky vorbește despre profesorul de istorie al Arhiducelui Rudolf, cunoscutul Ronay: „...Contele Iuliu Andrassy a recomandat ca profesor pe călugărul benedictin Hiacint Ronay. Aceasta a fost o inspirație fericită, căci Ronay a fost un patriot probat, care în anii 1848 și 1849 a schimbat rasa călugărească în mantaua de soldat și după zilele dela Világos a fugit în Anglia...“

Și când încheie, Pulszky exclamă:

„Principele de Coroană, care ne-a înțeles pe noi atât de bine și ne-a iubit atât de mult, zădărnice acum în cociug; când va mai veni oare unul, care să ne fie atât de scump, precum ne-a fost acesta?“

CRONICĂ.

Presa franceză a trimis în Viena o cunună pentru Arhiducele Rudolf; această cunună e o adevărată minune de flori, diametrul ei e lung de doi metri. Inscripția sună: „A l'archiduc Rodolphe — la France et la Presse Française“ (Arhiducelui Rudolf — Franța și presa franceză).

Ioan Bistrene, fost locot. c. r. și șef de telegraf în pensune, un brav Român, care pentru sentimentele sale a suferit martiriul închisorii, un duos tată de familie, ieri fără veste a murit, lăsând în doliu nevastă, copii și nepoți.

Serată literară în Poiana. Corpul învățătoresc dela școala capitală gr.-or. din Poiana invită la serata literară ce se va aranja cu ocaziunea adunării generale a învățătorilor din tractul Mercurii, la 30 Ianuarie 1889, în edificiul școlii din loc. Poiana, la 17 Ianuarie 1889. Corpul învățătoresc. Începutul la 7 ore seara. Intrarea de familie și persoană 1 fl. Suprasolviri în favoarea bibliotecii școlare se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale diaristică. Program: 1. „Cuvânt de deschidere“. 2. „June Române“, cântare cu elevii. 3. „Producerea și exploatarea capitalului“, disertație practică. 4. „Dan căpitan de plaiu“, declamare. 5. „Fiul iubit al țării“, cântare. 6. „Importanța femeii în dezvoltarea popoarelor și de aci necesitatea educației femeilor“. 7. „De ce nu-mi vii“, (duet). 8. Petrecere cu joc.

Dela universitatea din București. Cetim în „Românul“: Consiliul universitar, însărcinat a se pronunța asupra validității diplomelor de bacalaureat liberate în Transilvania, s'a pronunțat pentru primirea lor. Bine a făcut, căci altfel ar fi creat multe greutăți Românilor de dincolo, care nu mai au decât aici loc să învețe românește studiile mai înalte. În consecință, cei 14 studenți transilvăneni veniți pentru a urma cursurile universității noastre au fost admiși.

Balul femeilor române din Oravița din cauza doliului general s'a amân timer pe timp încă nehotărât. Dina se va face cunoscut publicului.

Cununa lui Pongrácz Lai. Cetim în „Erdélyi Híradó“: „Din doliul țării voesc să aibă parte și muzicantul Pongrácz Lajos și capela lui. El va trimite pentru Arhiducele Rudolf o cunună simplă cu inscripția: „Te deplâng dipla ungurească“.“

Ar pute domni de pe la diarele din Cluj să aibă mai mult sentiment de pietate și să nu aducă pe decedatul moștenitor de Tron atât de mult în legătură cu musica țigănească și cu csárdás-urile unguresci.

Carmen Sylva ca dramaturg. În notița noastră de ieri purtând titlul acesta, s'a întemplat la paginare omisiunea adăugării unei alinii de următori cuprins: „Aceste le cetim în „Nouvelles Pester Journal“, a cărei părere în ale artei nu o ținem chiar deloc hotărâtoare. Am înregistrat-o numai drept ca o curiositate și așteptăm să se exprime păreri mai competente în privința aceasta“.

Elena Teodorini. Diarele din Roma înregistrează un nou succes al artistei Teodorini în opera „Hugheoții“. „L'Italie“ spune, că publicul în parter și în loge a aclamat-o de șapte-ori. „Vechia operă a lui Meyerbeer“ — dize numitul diar — „a fost întinerită

printr'o interpretare colorată, pasionată, perfectă din punctul de vedere musical și dramatic“.

Locuitorii Dobrugei, precum se telegrafează din București, au adresat camerei române prin intervențiunea dlui Cogălniceanu o petiție, în care cer, ca provincia lor să fie cu deservire asimilată cu regimul constituțional din România. Se știe, că Dobrogea până acum a avut administrație deosebită.

Regele Holandei. Se știe din Amsterdam, că regele se află eărăși mai bine. Ca să nu simtă dureri, el bea mereu opium; nu mănâncă aproape nimic. Acte de ale statului, care trebuie negreșit rezolvate, l-se cetească mai înainte de regina și de principesa Wilhelmina și apoi regele se subscie, deși cu trudă multă.

O nouă mașină de răsboiu. Cetim în „Army and Navy Gazette“, că dl W. Hicks din Brooklyn, lângă New-York, a sfinșit de curând o mașină de răsboiu, la care lucrează de de ce ani și care este mai cu seamă destinată la atacul și apărarea pietelor întărite. Mașina este fixă, dar se poate învîrți în toate direcțiunile prin ajutorul aburilor; va pute cu unele aparate în relațiune cu o roată mare asvîrli proiectile încărcate cu dinamită sau alt explosiv. Inventatorul asigură, că proiectiunea se va pute face în toate direcțiunile și la distanțe mari, tirul se va pute regula cu înlesnire. Noua mașină s'ar pute numi un catapult cu aburi.

Timpul în Europa. În cele mai multe locuri temperatura este în plus după Celsius. Presiunea aerului a scăzut foarte mult, barometrul în Ungaria arată 750—765 mm. Minimul presiunii se observă pe Marea-nordică — de 730 mm., — ear' maximul în Irlanda. Cerul preste tot e noros, bat vânturi puternice; timpul se schimbă necurmat și pe ici pe colo plouă.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Viena, 5 Februarie n. Cele cinci scrisori ale Principelui de Coroană au fost depuse în arhivul Casei imperiale. Ele adevăresc, că Principele de Coroană și-a dat singur moartea. În scrisoarea către Maiestatea Sa se roagă în cuvinte mișcătoare de iertare. Scrisoarea către Arhiducesa Stefania este un adio cordial. Aceasta din urmă este datată câteva zile înainte de moarte. Scrisoarea către Împărăteasa-Regină este cea mai detaliată. Cea către Szögyényi este scrisă unguresc. În ea s'a aflat un codicil la testamentul Seu și o cheiță de aur dela saltarul mesei de scris, în care se află hârtiile. Szögyényi a primit însărcinarea să aranjeze aceste hârtii, care se vor publica. Epistola aceasta sfinșește: „Eu trebuie să mă despart de viață. Salută în numele meu pe toți amicii buni, pe toți cunoscuții. Rămă bun, Dumneșeu să binecuvinte patria noastră aderată. Rudolf“. A cincia scrisoare e adresată ducelui de Braganza.

Îmbuldeala publicului este indescriptibilă. Miliția și poliția trebuie să întrebuințeze forță. Mai multe persoane sunt rănite. Este sigur, că Arhiducesele Stefania și Maria Valeria nu vor asista la înmormântare.

Nu este adevărat că Principesa de Coroană are să părăsească Austro-Ungaria pentru totdeauna.

Întrearea în biserica de Curte este permisă publicului până mâne la oarele 10 a. m.

Toți miniștrii ungari, afară de Baross, care rămâne în Budapesta pentru a reprezenta guvernul, au sosit aici.

Pictorii Festy și Roskovics au obținut permisiunea de a desenna mortul.

Viena, 5 Februarie n. Îmbuldeala publicului la biserica Curtii este și astăzi mare, dar' ordinea este cea mai bună și nu s'au mai repetat scenele de ieri. Dintre deputații Ungariei vor asista la înmormântare în biserică: Președintele, notarul Dárday, Emerich Ivánka, contele Apponyi și Lits. Deputațiunea se adună la oarele 2½ în ministerul ungar prelungă Curte și pleacă de acolo corporativ la biserică. Compania de onoare de honveți a sosit aici. Ea va constitui prima secție a batalionului combinat, care va însoți conductul.

Bibliografie.

„Foaia Diecesană“. Organ al Eparchiei gr.-or. rom. a Caransebeșului. Apare odată pe săptămână: Dumineca. Anul IV. Nr. 4 dela 3 Februarie. Cuprinsul: † Principele de Coroană Arhiducele Rudolf. — Proiect de regulament pentru afacerile interne ale Consistorului diecesei Caransebeșului. — Cariera militară. — Recepte contra sărăciei. — Județul general. — Constituirea magistratului Lugos. — Varietăți. — Anunț. — Concurse.

Revista pedagogică „Lumina Pentru Toți“. Apare în București de două-ori pe lună. Director Eniu Bălteanu. Cuprinsul N-riilor 13 și 14. Anul IV. 1—31 Decemvrie 1888: Pentru anul 1889, direcțiunea. — Sentențe și maxime pedagogice și filosofice, culese de I. Rădulescu (Frăsinet-Vlașca) și Christ Șt. Revereanu. — Transformismul, D. Ionescu. — Este sau nu trebuincioasă religiunea? St. G. Carpen. — Obligatoritatea învățământului în școalele rurale, A. M. Mihăilescu. — Conferențele învățătorilor din Prahova-Buzău, ținute la Ploiești în August a. c. — Limba română, studiu critic de prof. François E. A. Buisson. — Donald. — Conferențele învățătorilor din jud. Brăila. — Știința la îndemâna tuturor sau viața omului și a animalelor, Edem. — Școalele rurale de pe domeniul coroanei, redacțiunea. — Relațiunile dintre preot și învățător. — Caietele de exerciții în școalele rurale, preotul V. Diaconescu. — Statute pentru înființarea de biblioteci pe la școalele primare rurale din jud. Suceava. — Pedagogia sau teoria educațiunii, a metodelor și a disciplinei, de E. B. — Bibliografii.

„Revista Armatei“. Apare de două-ori pe lună. Anul VII. Nr. 1 dela 15 Ianuarie. Sumar: Înalt ordin de ȳi. — Revista interioară. — Adunarea generală a membrilor fundatori ai „Revistei Armatei“. — O revoluție în tactica infanteriei. — Propunere. — Cronica exterioară. — Diverse. — Anunțuri.

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Licitațiuni:

— 25 Aprilie st. n. a. c. imobilele minore-nului M. Putnic decătră tribunalul reg. din Lugoj.

— 8 Maiu st. n. a. c. imobilele lui Iuliu Tornyai (în Sânt-Petru) decătră judecătoria cerc. din Hațeg.

— 28 Februarie st. n. a. c. imobilele lui Ignatie Kégl decătră tribunalul regesc din Oradea-mare.

Edict:

A se insinua pretensiunile în 45 de zile: — la rămasul după Daniil Szabó (din Lețfalău) la tribunalul reg. din Chezd-Oșorheiu.

Concurs în provincia:

— Contra Leon Morenó în Timișoara Conc. cms. Antoniu Virter; massa crt. Paul Rotariu. Term. de ins. 4 Martie, proced. de licuid. 18 Martie n. c.

Posturi vacante:

— Un post de servitor adj. la tribunalul reg. din S.A.-Ujhely, cu salariu de 240 fl., relut de curtiar 40 fl. și relut pentru vestiminte 50 fl. — A se adresa în patru săptămâni la autoritățile competente.

— Un post de magistru postal în Szilád (ett. Nyitra) prelungă depunere de 100 fl. cauțiune, remunerațiune 150 fl., paușale 40 fl. și ca amanuanre 12 fl. — A se adresa în trei săptămâni la autoritățile competente.

Căldarul ȳilei.

25 Ian. (6 Febr.)

Julian: † Grigorie Teolog.
Gregorian: Dorotea.

Soarele: răsare 7.19, apune 5.11.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 5 Februarie, 6 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Medial lunar 726.1)	Diferența dintr-o zi	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
714.6	+1.5	+3.4	+4.2 —1.2	SO

Din țeară, 1 Februarie, 7 oare dimineața.

Stațiunile:	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura după Celsius	Vântul direcția	țaria
Budapesta	750	+ 5.6	V	1
Sătmăr	750	+ 3.0	SV	1
Cluj	751	+ 0.1	O	1
Orșova	756	— 1.0	SO	1
Timișoara	766	+ 2.5	S	1
Arad	763	+ 2.1	NV	5
Panciova	754	+ 2.6	SO	1

Economie.

Starea sēmēnăturilor în Ungaria. După raportul ministrului de agricultură al Ungariei, starea sēmēnăturilor se prezintă astfel dela 9—23 Ianuarie:

În Ungaria sēmēnăturile de toamnă sūnt sub zăpadă în cele mai multe locuri.

În stanga Dunării ele sūnt frumoase, în dreapta ei au suferit din cauza secetei. Șoarecii de câmp încă cauzează stricăciuni în multe locuri.

Zăpada e subțire și e de dorit multă ninsoare.

Între Tisa și Dunăre stau sēmēnăturile sub zăpadă, în dreapta Tisei însă pământul e gol.

Între Tisa și Murēș starea sēmēnăturilor e îndestulitoare.

În Ardeal e puțină zăpadă. Starea sēmēnăturilor e de mijloc. În Sătmăr se simte o mare lipsă de nutreț.

Losele de stat din 1860. La a 58-a tragere a loselor de stat din 1860 s'au tras următoarele 140 de serii:

51	151	320	537	690	729	815	857
1106	1192	1365	1375	1397	1515	1876	
1947	2183	2380	2591	2620	5744	2783	
2793	2830	2840	2857	2883	3007	3063	
3151	3159	3506	4051	4064	4137	4243	
4488	4964	5071	5301	5410	5477	5970	
5992	6043	6096	6525	6528	6596	6658	
6672	6689	6754	6862	7480	7717	7795	
7920	8258	8500	8509	8594	8638	8696	
8929	9055	9370	10034	10442	10460	10708	
10761	10925	10955	11215	11264	11271		
11375	11391	11708	11719	11837	11980		
12443	12903	12979	13087	13150	13285		
13354	13441	13463	13702	14126	14139		
14208	14257	14318	14518	14585	14608		
14665	14964	15042	15270	15529	15800		
15981	15997	16000	16068	16176	16178		
16355	16370	16589	16996	17048	17178		
17222	17254	17580	17770	17795	18256		
18274	18465	18587	18615	18649	18945		
19047	19069	19164	19440	19641	19660		
19696	19699	și	19847.				

Convențiunea comercială austro-română.

ȳiarului „Die Presse“ i-se comunică din București; că guvernul român, după reînțocarea ambasadorului austro-ungar Golochovsky, va reîncheia cu toată serioșitatea negocierile cu Austro-Ungaria pentru încheierea unei convențiuni comerciale și vamale și va lua cu acest prilegiu drept basă ideile, pe care le-a dezvoltat actualul ministru de interne Stirbey.

Comisiunea europeană a Dunării,

hotărînd de a statua în fiecare an asupra reducerii ce se va pute acorda la taxele inscise în tarif, a decis, că se va acorda asupra taxelor de navigațiune cu începere dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1889 o reducere de patruzeci procente la sută.

Portul din Galați. „Bursa de Galați“

scrie: Pe fiecare ȳi sosesc vagoane cu cereale în port, ceea-ce face ca depositul disponibil pentru deschiderea Dunării să fie îndestulitor, afară de aceasta în primele zile ale deschiderii Dunării și desghiețarea Prutului mai mult de 300 șleपुरi cu cereale vor sosi de pe Prut. Prețurile în străinătate se mențin și se speră, că în primăvară vor lua oarecare reprimdere mai cu seamă la porumburi.

Cerealele în România. În Galați

Brăila puține afaceri s'au încheiat în grâne, Dunărea fiind închisă. Sēcara de 53¼ libr. s'a negociat la Galați cu 5.65.

În fiecare ȳi sosesc vagoane cu cereale în ambele aceste porturi; prin urmare depositul disponibil la deschiderea Dunării va fi însemnat; afară de aceasta îndată-ce Dunărea se va deschide și Prutul se va desghieța, vor sosi preste 300 șleपुरi cu cereale pe Prut.

Comisiunea dunăreană a decis a se acorda o reducere de 5% din taxa fixată prin tarif bastimentelor cu pânză sau cu abur, care în cursul unui an au făcut al doilea voiajiu pe Dunăre; fiecare voiajiu repetat se bucură de o nouă reducere de 5%, astfel că al 29-lea voiajiu beneficiază de o reducere de 40% din taxa ordinară.

Prețul mărfurilor.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 3 Februarie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 49 — cr. până 50. — cr. unguresci grei, tineri 52 — cr. până 52 ½ cr., de mijloc 52 — cr. până 52 ½ cr., ușori 49 — cr. până 50 — cr., marfă țărănească, gros 49 — cr., până 50 — cr., de mijloc 48 — cr., până 49 — cr., ușor 48 — cr. până 48 ½ cr., românești, de Bakony, grei 51 — cr. până 51 ½ cr., transito, de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sērbesci grei 48 — cr. până 49 — cr., transito de mijloc 47 — cr. până 47 ½ cr., transito ușori 44 — cr. până 46 — cr., îngrășăți cu ghindă — cr. până — cr. per 4¼ compunți dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 1 Febr. 1889.

Sēmēnțe	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până	
Grâu	—	—	—	—
Bănățeneș, nou	—	—	—	—
Grâu dela Tisa	7.20	7.40	—	—
Grâu de Pesta	7.20	7.40	—	—
Grâu de Alba-regală	7.20	7.40	—	—
Grâu de Bácska	7.20	7.40	—	—
Unguresc de Nord	7.05	7.25	—	—

Sēmēnțe, vechi ori noue	Soial	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până
Sēcără	70—72	5.50	5.70
Orz	60—62	5.60	5.90
Nutreț de vinars de bere	62—64	6.15	7. —
Ovēs	64—66	7.35	8.50
Cucuruz (porumb)	39—41	5.25	5.05
bănăț.	75	4.70	4.77
de alt soi	73	4.70	4.75
Hriscă	—	—	—
	—	5.40	5.75
Grâu	de primă, de toam. Inl. Aug. Maiu-Iun.	7.19	7.20
Cucuruz	de toam. de primă.	7.40	7.41
Ovēs	de toam. de primă.	5.03	5.05
		7.63	7.65
		5.23	5.27

Produse diverse		Soia		Cursul	
				dela	până
Prețuri pe 100 kilograme.	Sem. de trif.	Lucernă ungurească		58.—	68.—
	"	franceză		—	—
	"	italiană		—	—
	Oleu de rap.	roșie		54.—	64.—
	Oleu de in	rafinat		36 50	37.—
	Uns. de porc	dela Pesta		60 50	61.—
	Slină	dela țeară sventată		51.—	51 50
	Sfă	afumată		57.—	58.—
	Prune	din Bosnia, în buți		33 50	34 50
	"	din Sērbia, în saci		10 25	18 75
	Lictar	slavon, nou		16 50	16 75
	"	bănățeneș		16.—	16 25
	Nuci	din Ungaria		—	—
	Gogoși	unguresci		—	—
	Miere	sērbesci		—	—
"	brută		29 50	30.—	
"	galbina străcurată		34 50	35.—	
Ceară	de Rosenau		115.—	116.—	
Spirt	brut		16.—	16.—	
"	Drojdiiute de spirt		18 50	19.—	

Cursul pieței din Sibiu.

din 5 Februarie st. n. 1889.
Hârtie-monetă română Cump. 9.20 vënd. 9.25
Lire turcesci „ 10.80 „ 10.85
Imperiali „ 9.80 „ 9.85
Ruble rusesci „ 1.23 „ 1.25

Bursa de Budapesta

din 1 Februarie st. n. 1889.
Rentă de aur ung. 6% 101. —
„ „ 4% 99.10
„ hârtie, 5% 145. —
Împrumutul căilor ferate ung.

INSTITUT TIPOGRAFIC IN SIBIU.

A ieșit de sub tipar cu litere latine:

ARGHIR și ELENA.

Istoria

preafrumosului fecior de crain și a preafrumoasei fete măiestre cu părul de aur.

Adecă:

o închipuire, sub care se înțelege luarea Ardealului prin Traian cesarul Romei.

Prețul 20 cr. = 50 bani.

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare la

Institutul tipografic din Sibiu:

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Spirit și rachie ieftină

se află de vânzare

în biroul accisului de spirt și rachie în Sibiu.

Afară de Sibiu cu următoarele prețuri:

Spirt:

Dacă se cumpără dela 10—50 lit. de 35—36 gr. pro l. 50 cr.

” ” ” ” 50 l. în sus ” ” ” ” ” ” ” ” 48 ”

Rachie:

Dacă se cumpără dela 10—50 litre pro l. 18 cr.

” ” ” ” 50 ” în sus ” ” ” ” ” ” ” ” 16 ”

George Schenker și socii.

Accis de spirt.

[668] 5—6

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA”

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[662] 10

asigurăză prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobiliile etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termnuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1884 fl. 541,489.74	în a. 1869—1884 fl. 388,229.15
în a. 1885 ” 35,702.29	în a. 1885 ” 35,843.24
în a. 1886 ” 40,565.12	în a. 1886 ” 43,594.—
în a. 1887 ” 57,939.61	în a. 1887 ” 42,436.01
Suma fl. 675,696.76	Suma fl. 510,102.40

1,185.799 fl. 16 cr.

Conform bilanțului pentru 1887 fondurile de rezervă și garanție se urcă la 584.783 fl. 27 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cismădiei Nr. 6, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (C. I. Münich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

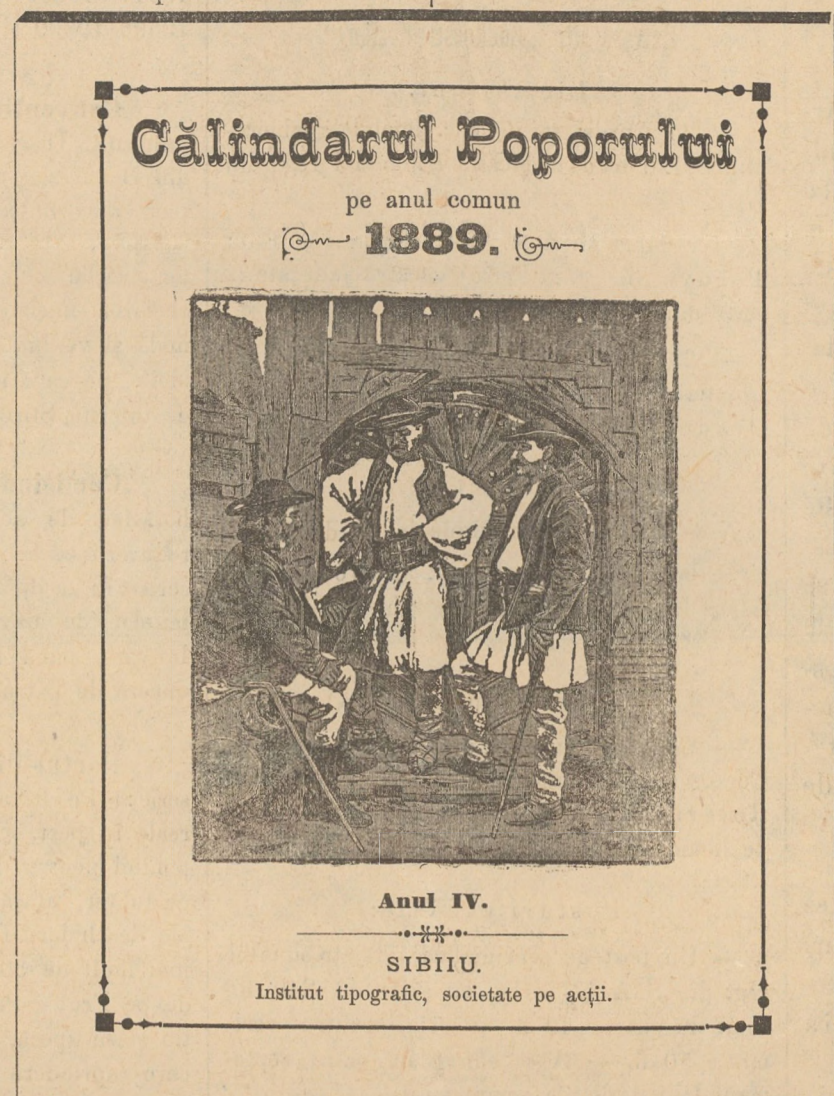
Institut tipografic în Sibiu.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

- Nr. 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș. elegant. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Nr. 2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 5. Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Nr. 7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 8. Colăcăritul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Nr. 9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Nr. 10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 11. Sfântul Nicolae. De Matilda Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 12. Îndrăgășul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 13. Blăstăm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 14. Bunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Nr. 15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 16. Din bătrani. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 18. Căldărușă cu trei picioare. Poveste francească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 19. Cenușotca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 20. Un pețitor îndrăgășit. Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.

- Nr. 21. Prietinel meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 22. Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Nr. 25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 26. Taina unei vieți. De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.

Numai 20 cr. exemplarul.

Numai 20 cr. exemplarul.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc. Cu povești economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1889. — Genealogia regenților europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile vechi și nouă. — Scala timbrelor. — Todorica, poveste. — Dacă vrea Dumnezeu, narațiune populară, de Nicu Gane. — Economic: Cultura inului. — Șoarecii de câmp. — Gardurile vii. — Poesii: „Ochiul lui Bogdan”, baladă de Ciru Economu. — „Deosebite arme”, de Ioan Nenișescu. — „O, suflet! . . .”, de Duiliu Zamfirescu. — „Freamet de codru”, de Mihail Eminescu. — „Scrisoare, de Veronică Micle. — Câteva credințe ale Românilor. — Doine populare. — Anecdote populare: Lupul și oierul, de Th. D. Speranță. — Grecii la temniță. — Și așa se potrive! — Liturgia unui mocan. — Mie-mi e urită gâlceava. — Bun răspuns! — Țiganul în tovărășie cu Românul. — Ei, nechează, las' că sciu! — Vitejia Țiganului. — Țergurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România.

Vândătorilor se dă un rabat de 20%.

DICȚIONAR

român-germân și germân-român

de

Sab. Pop. Barciannu,

odin. paroch gr.-or. în Reginari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barciannu.

Partea I. Română-germână. (704 pagini.)

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Chiar acum a apărut:

Partea II. Germână-română. (1152 pagini.)

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depozit general

pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin poștă 20 cr. v. a. de exemplar

Tipărituri:

- Certificate pentru pasaporturi 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
- Inventare 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
- Obligațiuni (cu scara de timbre pentru intabulări) 1 conț (à 25 coale) . 50 cr.
- Consemnări sumariice despre dări (sommás kimutatás) 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
- Protocoloale de zălogire (zálogolási jegyzőkönyv) 1 conț (à 25 coale) . 50 cr.
- Citațiuni pentru primării comunale 1 conț (à 25 coale) 50 cr.
- Hagyaték kimutatás 1 conț (à 25 coale) 60 cr.
- Filera de immanuare 1 conț (à 25 coale) 44 cr.
- Protocol de pertractare 1 conț (à 25 coale) 44 cr.
- Protocol pentru pasapoarte de vite 1 conț (à 25 coale) 50 cr.
- Testimoniu pentru scoalele populare una sută 80 cr.
- Testimonii de școală 1 conț (à 25 coale) 40 cr.

Antistiile comunale sînt rugate a ne onora cu comande numeroase.

Articolul de lege XXI. din anul 1886.

DESPRE JURISDICȚIUNI,

și articolul de lege XXIII. din anul 1886

Despre procedura disciplinară.

Cu explicațiuni și notițe de orientare.

Prețul 40 cr. v. a.

Nr. 38.506./VI. b.

Ordonanțe ministeriale

pentru

introducerea legii comunale

(Art. XXII. din 1886.)

Prețul 12 cr. v. a.

Articolul de lege XXII.

din anul 1886:

Despre comune.

Cu explicațiuni și notițe de orientare.

Prețul 40 cr. v. a.